

23. Филипович П. [рец. на книгу] О. Слісаренко «На березі Кастальському». Поезії. Київ, 1919. «Сяйво» / *Павло Филипович* // Музагет. Місячник літератури і мистецтва. – 1919. – № 1-3. – С. 148-151.

24. Якубовський Ф. Силуети сучасних українських письменників / *Фелікс Якубовський*. – [Б.м.]: Пролетарська правда, [1928]. – 48 с.

25. http://www.solovki.ca/camp_20/sandarmoh.php

Анотация

Мельников Ростислав. Штрихи к портрету Олексы Слисаренко

В статье предлагается очерк жизни и творчества Олексы Слисаренко. Творческая эволюция и факты биографии писателя раскрываются в контексте литературно-эстетических тенденций 1920-х гг. и общественно-политических реалий того времени.

Ключевые слова: Слисаренко, символизм, футуризм, массовая литература.

Summary

Melnykiv Rostyslav. Strokes towards Oleksa Slisarenko's portrait

This article about the life and the creativity of Oleksa Slisarenko. Author reveals the creative evolution and the facts of writer's biographies in the context of the literary and aesthetic movement and in the context of the social and political realities of 1920-th.

Keywords: Slisarenko, symbolism, futurism, mass literature.

Олег СОЛОВЕЙ

*кандидат філологічних наук, доцент
Донецького національного університету*

УДК 821.161.2.09

ПРО ЛІТЕРАТУРНИЙ ДЕБЮТ ГЕО ШКУРУПІЯ

(До генези індивідуальної поетики й художнього мислення)

У дослідженні вперше в українському літературознавстві здійснено аналіз дебютних творів Гео Шкурупія, друківаних у катеринославському альманасі „Вир революції” (1921). Прозовий і поетичний дебют письменника дає можливість проаналізувати генезу цього рельєфного таланту в основних параметрах ідеології та поетики його творчості в контексті доби.

Ключові слова: поезія, мотив, ідеологія, авангард, експресіонізм.

Завжди буває цікаво стежити за першим кроками того чи іншого автора в художній літературі. Часто вони не пов'язані з подальшим чи, поготів, зрілим періодом творчості письменника, іноді пов'язані досить опосередковано, проте зі збереженням рудиментарних елементів колишнього світогляду й специфіки індивідуального художнього мислення. Гео Шкурупій увірвався в українську літературу ще доволі юним, маючи максимум вісімнадцять років, надрукувавшись упродовж 1921-го року в альманасі „Вир революції” (Катеринослав) і в збірнику „Жовтень” (Харків) [15]. Привертає увагу географія цих видань, бо сам письменник мешкав тоді у Києві. Враховуючи суспільно-політичні та економічні складнощі початку 1920-х років, а також інформаційно-видавничу специфіку того часу, цей факт виявляється досить цікавим, або й парадоксально-винятковим. Про дебютну збірку поета „Психетози” (1922) [6] мені вже доводилось писати [4; 5], наразі хочу звернутися до дебютної публікації в альманасі „Вир революції”.

Олександр Білецький, відзначаючи перші здобутки позовтневої української лірики, досить уважно поставився й до з'яви скандальної футуристичної спільноти, згадавши не лише Михайля Семенка, але й Олексу Слісаренка, Юліяна Шпола й наймолодшого серед них, Гео Шкурупія: „<...> представниками футуризму в українській поезії маємо, напр., О.Слісаренко (виступав раніш як символіст), автор „Поєми зневаги” (див. його „Поєми” 1923), Гео Шкурупого („Психетози” 1922, „Барабан” 1923): молодий поет, добрий перекладач Верхарна, що дав уже таку цікаву змістом та формою річ, як „Лікарепопиніада” – переповнена „гіркості і злості”, Юліяна Шпола („Верхи” 1923) та інші. Футуризм улегшив пролетарським поетам їхні шукання в сфері форми, і вже це його виправдує для української літератури” [1, 24]. Коротко, але емоційно прокоментувавши виступ Шкурупія в збірнику „Жовтень”, він, проте, випустив інший вагомий альманас 1921-го року, „Вир революції” (можливо, він був критикові на той час невідомий, хоча навряд чи таке може бути), у якому і відбувся найперший і доволі таки яскравий дебют письменника, – причому, одночасно поетичний і прозовий [14, 59-62]. Варто

запам'ятати ключове поняття в характеристиці Гео Шкурупія, поема якого переповнена „гіркоти і злості”, варто звернути увагу на цю характеристику вже тому, що типова лірика футуриста зазвичай буває переповнена іншим – бравадою, егоцентризмом, еротизмом і гімнами машині та машинізованому асфальтованому місту. Всього цього в ранніх творах Шкурупія, фактично, немає. Натомість є наскрізний мотив оскарження лютої, „як згряя вовків” (М.Хвильовий), дійсності. В контексті конкретного виповнення цього мотиву вистачає, звичайно, і гіркоти, і злості.

Олег Ільницький у ґрунтовній монографії „Український футуризм” про дебют Гео Шкурупія у „Вирі революції” так само, як і О.Білецький, чомусь не згадує. Натомість, згадавши про ранню поему „Ненюфари” [15, 22-24] в збірнику „Жовтень”, він зауважує: „Тут поет усе ще вагається між життям і смертю, холодом і пристрасстю, старим світом і новим. Психологічний і світоглядний дуалізм виражений на рівні формальному: з одного боку, вільний вірш і неологізми наводять на думку про вплив Семенка (наприклад, „опташились”, „омолені”); з іншого боку, його розуміння космізму викликає в пам'яті Павла Тичину. Рядки про любов, душу й серце, церкву й молитву невинно поєднані зі штампами на кшталт „димлять заводські труби”, „людські маси” й „червоний терор”. Шкурупій зумів утілити новий звитяжний дух у „Ненюфарах”, але письмо його нерівне, а стиль невитриманий” [3, 302]. Нам ця характеристика ранньої поеми фахівця з українського футуризму цікава передовсім у контексті власних розмислів про генезу індивідуальної та конвенційної складових майбутньої поезики Гео Шкурупія, поета з футуристичних угруповань, але із міцними експресіоністичними засновками.

Не маючи на час написання й навіть видруку творів, які ввійшли до „Виру революції” (травень 1921), щонайменших зв'язків із футуристом М.Семенком (хоча, можливо, молодий поет уже був знайомий із його поетичними творами й маніфестами, якими відкривалися дві збірки Семенка 1914-го року – „Дерзання” й „Кверофутуризм”), Гео (тоді ще Георгій)

Шкурупій демонструє доволі емансиповану від української літературної традиції індивідуальну поезику, яка суто ідеологічно цілком відповідала сум'яттю перших пореволюційних років, підбиваючи демаркаційну межу під мистецтвом колишнім і сміливо відкриваючись мистецтву майбутнього. Власне, перша поезія з добірки у „Вирі революції” мала цілком відповідну назву – „Майбутнє”:

*Був сон...
Куди не йшов, кого я не питав,
Ніхто не знав:
Чим скінчиться завзята, клясова війна.
І порон
мого життя
завіз мене на тихий острів каяття.*

*Я з розпачем дивився в синю воду:
– Чим скінчиться війна? Страшна війна?
А тут задумливо шептали дерева
Свої неспливі оди,
і ніч пречиста, зоряна
і все
співало радісно в гармонії природи.*

*Моя душа
завмерла
і пішла
туди, де зорі
Звивались солодко в ясному хорі.*

*Як бризки хвиль жевріють в сляві сонця,
ясніли так небесні золоті квітки,
І коли хор сильніше заспівав
про славу добрих перемог,
я по співучим зорям прочитав,
як сивий астрольог:
«Світ людський – горючий, як хмиз.
Війна припиниться не швидко.
О, видно, видно!
Що тільки над ставами сліз,
Коли не буде гострих лез,
сонцем стане
гармонійний синтез».*

*І порон
мого життя
покинув тихий острів каяття.
Був сон... [7, 30].*

Майбутній „гармонійний синтез”, що образом-пуантом, зіпертим на солярний максималізм (протиставлений сучасності „гострих лез”), виникає в рядку наприкінці поезії – не випадковість. Синтезу прагнули експресіоністи. Вплив поетики експресіонізму в ранніх творах Гео Шкурупія очевидний. Це, передовсім, особливості римування, або ж відмови від нього, й естетизація потворного, як альтернатива задусі міщанських цінностей. Ліричний сюжет перенесено в сферу сновидіння-марення, використано прийом творення рятівного антракту посеред потворної дійсності. Сон і яв, між якими перебуває ліричний суб’єкт, є виразно антитетичними, і це ще одна показова риса типології експресіонізму.

У поезії „Катастрофа” в алегоричній формі йдеться про боротьбу українських повстанців (можливо, холодноряців [Див.: 2] або й численних інших представників антибільшовицького підпілля) із несправедливою владою окупантів-більшовиків. У цьому, між іншим, і виявляється складна, неелементарна політична й громадянська позиція Гео Шкурупія, який не побоявся першим із українських письменників розповісти в повісті „Штаб смерти” (у складі дебютної прозової збірки „Переможець дракона”, 1925 [16]) хоча б часткову правду про повстанців із Холодного Яру на Черкащині. У поезії, звісно, немає жодної конкретизації, є лише емоційне зображення теракту або ж катастрофи, скерованої на знищення потягу з вагонами й усім їх змістом:

*Шитить пара, гогоче вогонь
і в морок ночі
летить паротяг.
– Нещастя, нещастя...
Тремтить вагон.
– Трах-тах-тах!*

*– Гур-гур.
Сміється веселий місток.
– Не знайдете тут своїх кісток!*

*Шитить пара, гогоче вогонь
і в морок ночі
летить паротяг.
– Трах-тах-тах!*

*За ним, як чорний, зловісний трак,
кидається гуркіт, шипіння, жах.*

*– Повстанців я бачив тут колись!
Тремтить змордований вагон.
Дівочі сльози десь лились,
а тут був скрізь вогонь, вогонь.*

*І раптом пролунало: – Ах!..
Червона Квітка зросла на путях.
Вагони полізли один на другий,
А зверху дивився морок злий.*

Дим полетів стовпом, як тил.

Вогняний Звір запалив небосхил [8, 30 – 31].

Повстанців „згадує” вагон, який тремтить, передчуваючи катастрофу й неминучу загибель. Натомість, сміється „веселий місток”, який і несе в собі „червону квітку”, а з нею – смерть і руїну для паротяга. Впадає в око майстерна персоніфікація: людей не видно, й вони мовчать; катастрофою переймається світ речей і природи. А люди, які й відповідальні, передовсім за „морок злий”, ніби-то й ні при чому – як це, зрештою, і буває в житті. Продовженням мотиву катастрофічності, як закономірного вияву суспільних пертурбацій, можна вважати поезію „Весілля”. Лише в цьому випадку соціальний безум перенесено в приватну й майже інтимну царину людських взаємин. Весілля в силу ірраціональних причин, а (до певної міри) й через людську аморальність, завершується кривавим бенкетом і назавше заплаканою нареченою, хоча мало би бути зовсім інакше. Молодий автор дуже точно відчув вагу контрастів, які й використовує уповні в цьому вірші:

*„Всі дні йшли з церкви золотої, / сей день теж був чудовий. / Шкода, шкода, /
що дружки краці молоді. / В серцях тягар пудовий. / І враз нагнало силу
хмар, / ударив грім, / пішло все шкереберть. / У вуста ніжно / весілля й
молодих поцілувала смерть. / Тут не було карет багатих, / піп схудлий не
питав, якого роду: / сміялись з янголів крилатих. / В серцях завихрила
негода... / А самогон в чарках щербатих / співав хулам хвалебну оду. /
Сп’янілі гості дивились тупо. / Усмішка впала на п’яні роти. / Так дивиться
мертвий, / – очей не запнуто. / Ламала руки молода, / Вся повна одчаю,*

*шептала: – Глупо!.. / А грім кричав: – Вороти, вороти!.. / І гірко стискала
вуста вона, / бо п'яний матрос – дорогий її друг / вже обіймав її ж подруг. / І
враз полетіли шклянки, пляшки... / Забразкотіло... / Припиняти пора! / Вся в
гніві дивилась на них молода, / неначе з неба скотилась зоря. / Матросу ж
здалося, що він у шинку, / і пляшкою в лоб трахнув жінку свою. / Кров'ю
наповнились келихи вицертъ, / – через верх уже крапало – / До сп'янілих очей /
доторкнулася смерть, / І як плаче віск незгаслих свічей, / Молода вже на віки
заплакала” [9,31].*

Не менш катастрофічними є картини, що постають із амбівалентної поезії „В натовпі”. Йдеться про голод і класове протистояння, але у відверто загострено-брутальній формі подачі матеріалу. В цій поезії можна помітити певну кон'юнктуру Шкурупія, пов'язану з ідеями класової боротьби. І знов-таки, об'єктивні соціальні події відгонять зовсім необов'язковим мотивом насильства й гвалту, зокрема, скерованого на жінку:

<...>

*Зібрався чорний, залізний завод
і дивиться на кривляння паяца.
– Хліба і насолод!
– О, сестро, цього крику не треба боятись!*

*Блідий голод дивиться на нас із кутка
спостережливо.
Яке у нього скривлене й зелене обличча.
А в натовпі я мну твої перса,
щоб не бачив ніхто, обережно.*

*Не дивись на нас такими очима голодними,
натовпе!
Я сам візьму її цілком несподівано,
раптом.*

*Вона ж стане плакати дивно,
здрігаючись тілом маленьким,
і в тузі руки заломить,
згадає неньку.*

*Ах, який непереможний крик
трудящого роду!
Ситий, прокляття тобі шле робітник!
– Хліба і насолод! [11, 36].*

Фінальний акорд цієї поезії, окрім зрозумілої „лівої” брутальності, несе в собі інвективу, яка є навряд чи виправданою з позиції нормально та справедливо влаштованого суспільства. Але саме цієї справедливості гостро бракувало на початку 1920-х років. Шкурупій привніс у поезію грізний подих і голос вулиці, звідси й виправдання подібних рядків. Загалом доволі апокаліптичні (суто експресіоністичні) візії в поезії „Святкове” врівноважуються стриманим оптимізмом ліричного суб’єкта на рахунок майбутнього життя в умовах соціальної справедливості; адже „згинув хитрий капітал” і звільнений народ отримує можливість творити нове життя. Наскільки утопічними виявляться подібні сподівання, покаже недалеке майбутнє, але сама можливість (скільки б навіть вона не була примарною та ледве гіпотетичною) соціальної справедливості налаштовує на оптимізм і перспективу. В цьому і полягає сутність експресіоністичного проекту – без надії сподіватись, повторюючи кількаразове „вірую” – навіть у об’єктивно складних або й неможливих умовах: *„Сонце, сонце... / І похилі над весняною водою верби... / Коло церкви: / Сині, сині, сині сони... / Розперізалися ікони / і ризи впали на полях / Червоними плямами. / Іде чорний катафалк. / І коні / Не дивуються, / Трупом сповненими, ямами. / Рілля вищерила чорні зуби, / регоче сміливо й одверто. / Не звалтують мене руки грубі, / Тримаюсь твердо. / Травами зеленими, / Вербами похилими / Зросло народне свято. / Кажанами чорними, / суворими немилими / втікали панські раті. / На бік злетіли старі трони. / Згинув / хитрий / капітал. / І в повітрі мідні дзвони / І радіючий хорал. / Сонце, сонце... / І похилі над весняною водою верби. / Чорно кракають ворони... / Коло церкви: / сони, сони...”* [13, 37]. У цій поезії також можна відчуті іманентну спорідненість із мотивами й навіть образністю раннього П.Тичини.

Не менш апокаліптичним у поезії „Револуція” є образ бурі, сильного деструктивного вітру, який є нічим іншим, як алегоричним утіленням революційних деформацій у суспільстві. Вслід за О.Ільницьким можна було би сказати, що спадає на думку П.Тичина зі своєю збіркою „Вітер з України”

та однойменною поезією, присвяченою Миколі Хвильовому, але вірш Тичини, як і вся збірка, з'являється лише в 1924-му році. Не маю на увазі якісь запозичення, звісно. Має місце насамперед яскравий, але усереднений і майже банальний (поширений у масовій свідомості) образ, який і асоціювався в людському мисленні з соціальною революцією. Ліричний суб'єкт визнає потугу цього соціального явища, яке виглядає фактично, як катастрофа й природне лихо: „*Ех, вітер!.. Ех, буря!.. / Завихрила, закурявила. / Дерева зігнула. / Паркани зламала. / Дахи й димарі / вогнем позбивала. / Будинки з землею сухою зрівняла. / І пил погнала стовбами сірими*”. При цьому він висловлює розуміння або й захоплення цим явищем, поступово міняючи алеторію вітру на алеторичний образ жінки-коханки: „*Ех, обійми ж мене! / Закрути мене! / Поцілуй мене в уста сміливі! / Не боюся я грому, гуркіту. / Це душа моя. / Ех, вітер!.. Ех, буря!.. <...> Серце зблідло у людей вийняла. / Ех, блискавками закривавила! – Оселі, міста, села, всесвіт. – / Гроном вдарила! / В роготі, вої, в співах натхнених, / у хвилях крові трупи залюляла. / Ех, не минай мене! / Освяти ж і мене священною крицею! / Пригорнись коханкою, / обійми ж мене, / поцілуй мене!*”. Втім, у таких відносинах із революцією-коханкою сам ліричний суб'єкт передбачає й цілком драматичну мінорну розв'язку: „*А не винесу я, / Від печалі над трупом заридай громовицею!*” [12, 37].

Найбільшим твором добірки Гео Шкурупія у „Вирі революції” є поема „Вулиця”. Ця поема є одним із перших цілком усвідомлених урбаністичних творів Шкурупія. Це – апологія міста; водночас, ця апологія нагадує апологію пекла. Попри деякий оксюморонний присмак такого твердження, маємо реальну картину поетичної й суто психологічної рецепції міста в поезії першої чверті ХХ століття. Місто виникло як топос цілком безальтернативний, хоча, по-своєму, жажливий і відразливий. Але для неофіта цього простору місто є привабливим своєю новизною і показною перспективою: „*Це не гади лягли серед каміння, / не кремезні полози. / Це не бджіл гудіння, / волохатий волос. // Це пішла, пішла, пішла / в далечінь /*

*вулиця. / Не мала. / Довга й широка, / як молитва того, що старанно
молиться, / як пісня, що голубить височінь. / І не стисне її людське око / в
обіймах захватних горінь. // Матір казкових, життьових таємниць, / свідок
пристрасних і кривавих оргій, / мені й пройдисвітам – сестра жалібниці, / а
голос її співучий орган”.*

Місто – це ще й нова, щойно здобута етика, яка має серйозні розходження з традиційною мораллю, яка супроводжувала традиційну культуру: *„Я люблю тебе, вакхична вулице. / Люблю димарі, що молитовно куряться. / Люблю, люблю тебе, / моя пісне тремтюча. / Тебе люблю, / коханко жагуча, / що завше від голоду цулиться, / Я люблю тебе, вулице”.* Перша частина поеми починається мажорною весняною картиною: *„Скрізь розіллялись води патьоки, / повітря насичив пристрасний рух, / захвилювала жіноче око, / і в кожній істоті був співчуваючий друг”.*

Як це часто надалі буде в Шкурупія (особливо у збірці 1923-го року „Барабан”), з’являються еротичні мотиви, не позбавлені вульгарної брутальності: *„Соромно пахнув вітер, / бентежив гарних дівчат. / Ах, який хитрий! / І їм до нестями хотілося цілувать, / цілувать: / стрінутих чоловіків / і маленьких хлоп’ят. // Погляди, рухи й голос / Були гарно-з’єднуючим мостом. / І побачивши тільки один золотастий волос, / хотілось жагучо нявчати котом”.* Але весняна вулиця Шкурупія – це не тільки свіжий вітер і вродливі жінки, що спрагло шукають кохання. Це обов’язково й продовження соціальної боротьби зі старим ненависним світом. І, нарешті, усвідомлення облуди обіцянок, якими по вінця виповнено цей простір і час: *„Ех, ви самці. / Похотливі Юди. / Всі... / Жінки самиці... / Люде... / У вас не серце, криця. // Навіщо пристрасні ці погляди / на мої очі сірі? / Навіщо пристрасні ці погляди, / Я не їму їм віри”.*

Відвертість і пристрасть ліричного суб’єкта у питаннях справедливості межує з політичною крамолою; він має претензії навіть до комісара, звинувачуючи його в подвійній фальшивій моралі стосовно робітників: *„Як біла хмаринка, / що на небі легесенько пливе, / я йду. / І невинні очі, блакитні,*

/ сню, / а не ваші звірячі очі. / І моя надія гине, гине... / О, скільки голодних, кошмарних, / вуличних снів. / Ти огидний мені, комісарє, / як фальшивий, ріжучий спів, / бо я комунар. / Ти купуєш булку за гроші робітників, / Я ж сьогодні нічого не їв. / О, скільки голодних, кошмарних снів”. Кинувши око на вулицю, відчуваючи голод, зневагу ситого натовпу, ліричний суб’єкт поеми поступово виповнюється гнівом і запереченням баченого: *„У мене музика заграла в шлунку. / Там на бульварі, / то не зішлися дві хмари, / це в пристраснім, жагучім поцілунку / Злилися парі, / поки солодко не полилася слина / із рота в ріт... / – Зіно, Зіно, / приходить сьогодні до моїх воріт. / Ах, як вона до нього тулиться. / І сміхом засміялася з мого бажання вулиця”.* В останній, третій частині поеми міський день змінився синім вечором, не менш брутальним за день. На свою звичну працю виходять повії й кримінальні злочинці, які грабують і убивають: *„Я стрічав / жінок, / що йшли на свою вакхичну посаду, / хтось заплакав, / і ввечір розрізали побідні звуки фанфар. / І не розцвів сьогодні мій синій сад / квітками зоряними, / бо в небі була сила хмар, / що заплачуть рясними”.* Картина дощу й людської самотності підсумовує цю поему Гео Шкурупія. Попри те, що *„навколо мене вулиця, вулиця”:* *„Доц... / Крапель хор... / Спалахнув огню стріл, / моргнув похмуро небесам. / І я сам / вернувся у свою барлогу під паркан, / і міцно стиснув у руці ногона. / Коло будинків поминали це святих, / а небо темне журиється... / Ставало тихо-тихо... / Навколо мене вулиця, вулиця”* [10, 32-36].

Дебютні шість поезій і поема Гео Шкурупія яскраво підтверджують його первинне (автентичне, пов’язане, радше, з інтуїтивним відчуттям основних ідеологічних і поетикальних акцентів доби) розуміння актуального мистецького дискурсу, який виявляє себе передовсім у експресіоністичних інтенціях, притаманних майже всім європейським літературам першої третини ХХ століття. Урбанізм поезій Шкурупія – на відміну від футуристичного захоплення містом і технократичними його домінантами та складовими – виявляє присутні риси й мотиви катастрофізму й безвиході, що

безпосередньо вказує на ідеологічне осердя поетики експресіонізму. Місто в раних творах Шкурупія є однозначно простором зла і суворих випробувань без особливих обіцянок щодо майбутнього полегшення ситуації. Місто є простором, у якому вистачає несправедливості й кари за умовний комплекс людської гріховності і метафізичної провини – незалежно від реальних її витоків, причин і наслідків. Платити за умовними рахунками будуть усі, не минаючи випадків і ситуацій апріорі, здавалося б, не причетних до дискурсу нещастя і скорботи, як у поезії „Весілля”. Нова міська етика, що культивує брутальність, відчуження та аморальність не залишає поетові жодних ілюзій.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Білецький О.* Двадцять років нової української лірики (1903-1923) / Олександр Білецький. – Харків: ДВУ, 1924. – 40 с.
2. *Горліс-Горський Ю.* Холодний Яр / Юрій Горліс-Горський. – К.: Історичний клуб „Холодний Яр”, 2011. – 512 с.
3. *Ільницький О.* Гео Шкурупій (1903-1937) // Ільницький О. Український футуризм (1914 – 1930). Переклала з англійської Рая Тхорук / Олег Ільницький. – Львів: Літопис, 2003. – С. 296-312.
4. *Соловей О.* Про дебютну книгу Гео Шкурупія „Психетози” / Олег Соловей // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – Випуск 8. – Донецьк, 2003. – С. 140-155.
5. *Соловей О.* Король футуроперей / Олег Соловей // Кальміус: Літературно-мистецький альманах [Донецьк]. – 2005. – Число 3. – С. 80-90.
6. *Шкурупій Гео.* Психетози: Вітрина третя / Гео Шкурупій. – К.: Panfuturysty, 1922. – 32 с. [Без нумерації сторінок].
7. *Шкурупій Г.* Майбутнє / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 30.
8. *Шкурупій Г.* Катастрофа / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 30-31.

9. *Шкурупій Г.* Весілля / Георгій Шкурупій // Вир революції: альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 31.
10. *Шкурупій Г.* Вулиця: [Поема] / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 32-36.
11. *Шкурупій Г.* В натовпі / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 36.
12. *Шкурупій Г.* Революція / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 37.
13. *Шкурупій Г.* Святкове / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 37.
14. *Шкурупій Г.* Розмова мерців / Георгій Шкурупій // Вир революції: Альманах. – Катеринослав, 1921. – С. 59 – 62.
15. *Шкурупій Г.* Ненюфари: [Поема] / Георгій Шкурупій // Жовтень: [Збірник]. – Харків, 1921. – С. 20-22.
16. *Шкурупій Гео.* Переможець дракона: [Книга оповідань] / Гео Шкурупій. – Харків: ДВУ, 1925. – 246 с. – (Б-ка українських письменників).

Анотация

Соловей Олег. О литературном дебюте Гео Шкурупия

В исследовании впервые в украинском литературоведении проведен анализ дебютных произведений Георгия Шкурупия, напечатанных в Екатеринославском альманахе «Вир революции» (1921). Прозаический и поэтический дебют писателя позволяет проанализировать генезис этого рельефного таланта в основных параметрах идеологии и поэтики его творчества в контексте эпохи.

Ключевые слова: поэзия, мотив, идеология, авангард, экспрессионизм.

Summary

Solovei Oleh. On Geo Shkurupiy's literature debut

In research for the first time in the Ukrainian literary criticism the analysis of debut products of George Shkurupiy, printed in the Ekaterinoslavsky almanac «Vir of revolution» (1921) is carried out. The prosaic and poetic debut of the writer allows to analyse genesis of this relief talent in key parameters of ideology and poetics of its creativity in an epoch context.

Key words: poetry, motive, ideology, avant-guard, expressionism.